

Sygn. akt IV CZ 27/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa E. S.

przeciwko E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 września 2015 r.,

zażalenia strony pozwanej

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 6 sierpnia 2014 r., sygn. akt I ACa 690/13,

I. oddala zażalenie;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 1800 (tysiąc osiemset) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 12 czerwca 2014 r. oddalił wniosek pozwanej E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. o zwolnienie od opłat sądowych w postępowaniu z wniesionej przez nią skargi kasacyjnej, a następnie postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2015 r. odrzucił tę skargę z powodu nieuiszczenia należnej opłaty.

W zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi pozwana wniosła o rozpoznanie, na podstawie art. 380 k.p.c., postanowienia bezzasadnie - zdaniem skarżącej – odmawiającego zwolnienia od opłat związanych z wniesieniem skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. O kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2014, poz. 1025 ze zm., dalej „u.ks.c.”) sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. W orzecznictwie jednolicie rozumie się tę przesłankę jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych. Nie jest zatem wystarczające złożenie oświadczenia dotyczącego sytuacji majątkowej, lecz ubiegająca się o zwolnienie osoba prawna powinna przedstawić dowody, przede wszystkim dokumenty, które dostatecznie obrazują jej sytuację majątkową i finansową, dochody i wydatki, aktualny stan majątku. Wbrew odmiennemu przekonaniu skarżącej, nie jest obowiązkiem sądu wskazywanie, jakie dokumenty należy złożyć, a pogląd wyrażony w powołanym w zażaleniu orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1976 r., I CZ 96/76 nie utrzymuje się w obecnym stanie prawnym, kształtującym w sposób zasadniczo odmienny, niż poprzednio, zakres obowiązków stron procesu cywilnego, zwłaszcza reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników.

We wniosku o zwolnienie od opłat w postępowaniu kasacyjnym skarżąca ograniczyła się do twierdzenia, że spółka od początku istnienia przynosi straty, podejmowała jedynie działania inwestycyjne, nie osiągając żadnego dochodu oraz

powołała się na dokumenty - rachunek zysków i strat za lata 2009-2011 oraz bilans za rok 2010 r. Skarżąca oparła wniosek na takich samych twierdzeniach i dokumentach, jakie stanowiły podstawę wniosku o zwolnienie od opłat od apelacji, który to wniosek został oddalony postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 czerwca 2013 r. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd szczegółowo wyjaśnił, dlaczego złożone dokumenty nie są wystarczające i jakiego rodzaju dowody mogłyby przekonać o istnieniu podstaw do zwolnienia pozwanej od kosztów sądowych.

Pozwana nie skorzystała ze wskazówek wynikających z poprzedniego orzeczenia Sądu, i składając kolejny wniosek o zwolnienie od kosztów nie przedstawiła żadnych dalszych dowodów mających przekonać o niemożności poniesienia kosztów sądowych, tym razem - postępowania kasacyjnego (opłata od kasacji wynosiła kwotę 6 405 zł). Sąd Apelacyjny trafnie stwierdził, że pozwana nie złożyła dokumentów obrazujących stan majątkowy spółki w latach 2012 i 2013, ani żadnych innych dowodów, które mogłyby świadczyć, iż „wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie”. Trafnie też zauważył Sąd, że skarżąca nie składała wniosku o upadłość i prowadzi nieprzerwanie działalność, co musi się wiązać z ponoszeniem określonych kosztów, a tym samym - dysponowaniem środkami umożliwiającymi ich pokrycie, których źródeł nie ujawniła.

Stwierdzeniom, które stanowiły podstawę negatywnej oceny wniosku pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych skarżąca przeciwstawiła ogólne wywody, niestanowiące miarodajnej podstawy do ustalenia jej sytuacji majątkowej na poziomie uzasadniającym uwzględnienie wniosku na podstawie art. 103 u.k.s.c. W zażaleniu wcześniejsza argumentacja została „wzbogacona” jedynie o całkowicie chybiony zarzut „nieważności postanowienia z dnia 12 czerwca 2014 r. mając na względzie odpowiednie zastosowanie art. 379 pkt 4 k.p.c.”, uzasadniany tym, że postanowienie odmawiające zwolnienia od opłat od skargi kasacyjnej wydał sędzia, który brał udział w wydaniu zaskarżonego wyroku odwoławczego.

Rozpoznanie, stosownie do art. 380 k.p.c., postanowienia z dnia 12 czerwca 2014 r., nie daje podstaw do oceny, by orzeczenie to zapadło z naruszeniem art.

103 u.k.s.c. Wobec tego, że skarżąca nie podniosła innych zarzutów dotyczących postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej, Sąd Najwyższy zażalenie oddalił, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 zw. z art. 394¹ § 3, 398²¹ i 391 § 1 k.p.c.